

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (EWG) nr 2759/75, rozporządzenie (EWG) nr 2771/75, rozporządzenie (EWG) nr 2777/75, rozporządzenie (WE) nr 1254/1999, rozporządzenie (WE) nr 1255/1999 i rozporządzenie (WE) nr 2529/2001 w sprawie wyjątkowych działań wspierających rynek

COM(2004) 712 końcowy — 2004/0254 (CNS)

(2005/C 221/10)

Dnia 3 grudnia 2004 r. Rada postanowiła, zgodnie z art. 37 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac na ten temat, przyjęła swoją opinię w dniu 13 stycznia 2005 r. Sprawozdawcą był **Leif E. Nielsen**.

Na 414 sesji plenarnej w dniach 9-10 lutego 2005 r. (posiedzenie z dn. 9 lutego 2005 r.) Komitet stosunkiem głosów 135, przy 6 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię:

1. Uwagi wstępne

1.1 Pojawienie się ciężkich zakaźnych chorób zwierzęcych takich jak choroba szalonych krów (BSE), pryszczycza (FMD), klasyczny pomór świń (CSF) i choroba z Newcastle (ND) wywołało ponownie kryzys na rynku produktów zwierzęcych w UE. W przypadku wybuchu takich epizootii stosuje się m.in. ubój zwierząt oraz ograniczenia w obrocie, aby w ten sposób zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się chorób. Koszty związane ze zwalczaniem epizootii są finansowane przez fundusz weterynaryjny z reguły w wysokości 50 % przedmiotowych wydatków Państw Członkowskich na ten cel.

1.2 Oprócz tego pogarsza się sytuacja rynkowa dla przedmiotowych wyrobów, przede wszystkim na skutek zakazu zbytu i ze względu na wprowadzanie obszarów zamkniętych. Dlatego też organizacje rynku w sektorach wieprzowiny, jaj, drobiu, wołowiny, mleka i produktów przetwórstwa mlecznego jak również baraniny i mięsa koziego biorą pod uwagę możliwości wspierania rynku w tych sytuacjach. Decydującym warunkiem do zastosowania tych nadzwyczajnych działań jest podjęcie przez zainteresowane Państwa Członkowskie niezbędnych kroków weterynaryjnych mających na celu zahamowanie epizootii. Działania w celu poprawy sytuacji rynkowej są podejmowane poza tym tylko w takim zakresie i na taki okres czasu, jaki jest niezbędny dla wsparcia danego rynku.

1.3 Działania wyjątkowe podejmowane w konkretnym przypadku przez Komisję w trybie komitetów zarządzających były pierwotnie realizowane przy pełnym finansowaniu przez Wspólnotę, jak np. w przypadku CSF pod koniec lat 80 i na początku lat 90. Zasadę współfinansowania ze środków krajowych zastosowano po raz pierwszy w roku 1992 dla zwalczania CSF. W związku z niejasnością zakresu wsparcia, Komisja postanowiła w roku 1994 ustalić wysokość wsparcia Wspólnoty na 70 % finansowania wspólnotowego dla maksymalnej ilości zwierząt. Później ten sam próg został zastosowany

w sektorze wołowiny dla zwalczania BSE i FMD. Od roku 2001 współfinansowanie ze szczebla krajowego wynosi 50 %, co jest wynikiem żądania ze strony Europejskiego Trybunału Obrachunkowego o podobne traktowanie współfinansowania w funduszu weterynaryjnym i współfinansowania w przypadku działań rynkowych.

1.4 Europejski Trybunał Sprawiedliwości zadecydował w 2003 r., że Komisja nie miała podstawy prawnej do ustalenia współfinansowania szczebla krajowego na wysokości 30 procent. Orzeczenie takie zostało wydane po wniesieniu przez Niemcy pozwu do Trybunału w sprawie uregulowań dotyczących skupu żywca wołowego w związku z BSE (¹). Na jego podstawie Komisja nie posiada żadnej podstawy prawnej do kontynuowania dotychczasowej praktyki. Na przyszłość proponowane jest zatem współfinansowanie szczebla krajowego na poziomie 50 procent przez organizacje rynkowe w sektorze wieprzowiny, jaj, drobiu, wołowiny, mleka oraz baraniny i mięsa koziego, zarówno w zakresie działań na rzecz rynku wewnętrznego jak i sprzedaży na rynkach krajów trzecich.

2. Uwagi ogólne

2.1 Należy ubolewać, że Komisja i Państwa Członkowskie od roku 1992 zaczęły odchodzić od obowiązującej dotąd ogólnej zasady pełnego finansowania przez Wspólnotę działań Wspólnej Polityki Rolnej, które zawierają się w ramach „pierwszego filara” — dotyczy to również działań prowadzonych w ramach wspólnych organizacji rynku. Jest naturalne, że Rada poprzez zatwierdzenie bieżącego wniosku Komisji może teraz odejść od tej zasady, którą zresztą sama wprowadziła. Z uwagi na orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Komisja nie może jednak w tej sprawie odejść od decyzji Rady bez wyraźnego zezwolenia, nawet zakładając współuczestnictwo Państw Członkowskich w kompetentnych komitetach zarządzających.

(¹) Orzeczenie z dn. 30 września 2003 r. w sprawie C-239/01, Zbiór orzecznictwa 2003 s. I-10333

2.2 W zależności od zakresu i czasu trwania epizootii konkretne działania mogą pociągnąć za sobą znaczne koszty, które w większości muszą być pokryte ze środków publicznych. Kwestia podziału kosztów między UE a Państwa Członkowskie jest bardzo silnie związana z finansową solidarnością pomiędzy Państwami Członkowskimi. W przypadku współfinansowania krajowego niektóre Państwa Członkowskie mogłyby być skłonne do wykazywania większej gotowości bądź też dysponować lepszymi możliwościami pokrycia tych wydatków niż inne państwa. Niektóre państwa będą przekazywały te koszty bezpośrednio bądź pośrednio do przedsiębiorstw, co — jak było wyraźnie widoczne w przypadku kryzysu związanego z BSE — może skutkować poważnym zniekształceniem konkurencji.

2.3 Według Komisji Państwa Członkowskie, będąc instancją współfinansującą, będą wносить większy wkład w zwalczanie i zapobieganie chorobom zwierząt. Mimo że EKES rozumie ten argument, nie jest wykluczone, że żądanie to może w niektórych przypadkach wydłużyć bądź utrudnić proces decyzyjny, a poprzez to utrudnić zastosowanie efektywnych środków zaradczych.

2.4 EKES rozumie również punkt widzenia Komisji, według którego przedmiotowy wniosek jest kontynuacją istniejącej od 1992 r. praktyki i stanowi zagwarantowanie analogii między działaniami prowadzonymi w ramach Funduszu Weterynaryjnego a działaniami w ramach organizacji rynku.

2.5 Tym niemniej Komitet jest zdania, że koszty działań wyjątkowych w ramach organizacji rynku, które pierwotnie zostały ustalone przez Radę, opierają się na wspólnej odpowiedzialności i finansowej solidarności. Według EKES złamanie tej zasady niesłoby ze sobą ryzyko, że w Państwach Członkowskich wybierane byłyby różne procedury działania w zakresie zwalczania epizootii, które mimo skutecznej kontroli i zabiegów profilaktycznych mogłyby pojawiać się przypadkowo i nieprzewidzianie. Ich następstwa rynkowe byłyby natomiast odczuwalne również dla innych Państwa Członkowskich. Poza tym krajowe współfinansowanie w tej dziedzinie kryje w sobie ryzyko oddziaływania na inne dziedziny, niosąc ze sobą niebezpieczeństwo dalszej „renacjonalizacji” Wspólnej Polityki Rolnej.

2.6 Jeżeli wniosek Komisji uzyska mimo to poparcie, to z punktu widzenia administracyjnego byłoby uciążliwe i merytorycznie nieuzasadnione, gdyby finansowy wkład w ramach tego uregulowania podlegał przepisom traktatowym dotyczącym pomocy przyznawanej przez państwa. Propozycja Komisji mówiąca o zwolnieniu z procedury notyfikacji powinna być w takim razie obowiązywać od samego początku.

3. Wnioski

3.1 EKES opowiada się za stosowaniem zasady całkowitej solidarności wspólnotowej w działaniach nadzwyczajnych w ramach wspólnych organizacji rynku. Dlatego też EKES odrzuca wniosek Komisji proponujący 50-procentowe współfinansowanie przez Państwa Członkowskie.

Bruksela, 9 lutego 2005 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND
